

**Атмосфераның
булганышы,
экологиялық
проблемалар.**

- * Предмети: Химия классы- 8
- * Сабактын темасы: Атмосферанын булганышы , экологиялык проблемалар.
- * Сабактын тиби: Жаңы билимди өздөштүрүү
- * Колдонулуучу метод: Интерактивдүү .
- * Баалоо методу: өзүн өзү баалоо.
- * Сабактын жабдылышы : окуу китеби, слайд.

Сабактын максаты.

- *1. Окуучулар атмосферанын булганышы, экологиялык проблемалар жөнүндө билим алышат.
- *2. Окуучулардын практикалык жөндөмдүүлүктөрү жана таанып билгичтиктери өнүгөт.
- *3. Өзү жашаган аймакты жакшыртуудагы проблемаларды чечүүгө үйрөнүшөт.

Сабактын жүрүшү:

1. Уюштуруу.

- * Окуучулар менен саламдашуу
- * Жагымдуу маанай түзүү.
- * Баалоо усулу менен тааныштыруу.
- * Окуучуларга окууга карата мотив жаратуу максатында слайд шоу көрсөтүү.

* **Билим алсаң-урмат, сый алып келет,
Билим сага -акыл ой кубат берет!**

* Бала өссө ар тараптуу таалим алып,
Ата-эненин андайда жүзү жарык.

* Бенджамин Блумдун таксономиясы боюнча «таанып билүү шатысы» менен иштейбиз.

*

Баалоо

*

Синтез

*

Анализ

*

Колдонуу

*

Түшүнүү

*

Билим

* Билим тепкичи: Окуу китебиндеги маалыматты пайдаланып төмөнкү схеманы толтурабыз.

Туруктуу	Өзгөрмөлүү	Күтүлбөгөн
21% кычкылтек	Көмүр кычкыл газы 0,02+0,04%	чаңдар
78% азот	Суу буусу 3%	Күкүртү жана азоту бар газдар
0,93% асыл газдар		

Абаны булгоочу булактар:

- * Өнөр жайлар
- * Авто унаалар
- * Ар кандай газдар жыйындысы (смог)
- * Таштандылар

Вендин диаграммасы

Кычкылтек O_2

Түссүз
Жытсыз
Сууда аз ээрийт
Уулу эмес
Атмосферада 23%
Бактерициддик
касиети жок

Курамы
Кычкылда
ндыргыч
Дем
алууга
катышат
Жөнөкөй
зат

Озон O_3

Ачык көк түсто
Жагымдуу жыттуу
Сууда жакшы эрийт
Уулу
Атмосферада 0,004%
бактерицид

Абаны булгануудан алдын алуу үчүн.....

- *Химиялык өндүрүштөрдө бийик морлорду атайын фильтр менен орнотуу.
- *Жол жээктерине бак дарактарды отургузуу.

Түшүнүү тепкичи:

Цитата

баяндама

- * Түтүн
- * Кислоталык жаан
- * Парниктик эффект
- * Озон катмары

Колдонуу тепкичи:

Чиркейлер керекпи?

Бир балыкчы өмүр бою экологиялык маданият боюнча бир сабакты эсинде сактап калыптыр, аны картаң Эвенден - Колым тайгасынын жашоочусунан алган экен. Алар дарыянын жээгинде балык кармап олтурушкан. Бирок тайгада чиркейлердин калың катмары турган. Ушул «жин шайтандарды» жок кылган окумуштуу табылса болмок, деп балыкчы жүрөгүндөгү кыжырлануусун билдирет. Жанында олтурган Эвен, эч нерсе сүйлөбөй, жаны кармалган балыкты алып, бычак менен анын жоон карынын жарат. Балыктын аш казаны чиркейлерге толуп калыптыр....

Картаң Эвен балыкчыга кандай экологиялык сабак берген?

- * Эгерде чиркейлерди жок кылсак, анда балыктар жок болуп кетет, анткени алар чиркейлерди жеп тамактанышат. Балыктар жок болуп кетсе, анда адамдар ачкачылыкка дуушар болот.
- * Жаратылышта баары бири бири менен байланышта, баары тең салмакта болот.
- * Жаратылыш абдан акылдуу.
- * Ал баардык тирүү организмдердин санын өзү көзөмөлдөйт.
- * Силер ушундай байланыш боюнча мисалдарды келтире аласыңарбы?... Окуучалардын ойлорун айтат.

Жаратылыштын куткарып калуунун жападан жалгыз аракети - экологиялык маданиятты өстүрүү керек.

Анализ(талдоо)

Байдылда Сарногоев «Жек көрөм»

- * Жер байлыгы эл байлыгы деген кеп,
- * Терең экен даагы барат тереңдеп.
- * Уйпаланат, куйкаланат турбайбы,
- * Улуу-кичүү урунбаса чеберлеп.
- * Жердин көркү, элдин көркү деген кеп,
- * Терең экен дагы барат тереңдеп.
- * Бала кезде жүргөн токой бадалды,
- * Байкап көрүп, бара жатам мен өрдөп.
- * Жодураган жоогазын жок беттеги,
- * Аны коруп жаш кылгырды көзүмдөн.
- * Дүмүрүнөн өсүп чыккан балаты,
- * кабар берет каруусу жок жетимден.
- * Өттөндү көп, очоктор көп от жаккан,
- * Таштанды көп, бөтөлкө көп бош жаткан.
- * Айбандарга айтып жаттым миң каргыш,
- * Ак терекке тамга салып чок баскан,
- * Жер байлыгы эл байлыгы деген кеп,
- * Жердин көркү элдин көркү деген кеп.
- * Бул макалдын маани жайын билбести,
- * Бычакташкан душманымдай көрөм жек.

Байдылданын ырындагы адам аракетинин терс жактары.

- 1 Уйпаланат, куйкаланат турбайбы,
Улуу-кичүү урунбаса чеберлеп.
- 2 Жодураган жоогазын жок беттеги,
- 3 Дүмүрүнөн өсүп чыккан балаты,
Кабар берет каруусу жок жетимден.
- 4 Өттөндү көп, очоктор көп от жаккан,
Таштанды көп, бөтөлкө көп бош жаткан
- 5 Ак терекке тамга салып чок баскан,

Синтез (топтоо)

Биз көргөндөй, жаратылыш анын мыйзамдарын аткарбагандарды өтө катуу жазалайт.

Жаратылыштын төрт мыйзамы бар.

Аны америкалык окумуштуу Барри Коммонер түзүп чыккан.

Бардыгы бири бири менен байланыштуу

Баары бир жакка жок болуу керек

Жаратылыш абдан жакшы билет

Эч нерсе бекер берилбейт.

Баалоо

- * Биз бүгүн экологиянын мыйзамдарын билдик. Тилекке каршы, көмчүлүк бул мыйзамды билбейт. Курчап турган чөйрөнү булгашат, жаратылыктагы назик экологиялык тең салмактуулукту бузушат. Эгерде жаратылыш сүйлөй алганда өз балдарына эмне демек?
- * Келгиле жаратылыштын атынан кайрылуу катын жазып көрөлү.

Жер бетиндеги бардык
нерселердин тең жашоого акысы
бар.

* «.....чыккан күндүн чыгышы батышы
бар,

* Чытырмандын кудайы пил эле эмес.

* Чымындында жашоого акысы бар!»-
деп акын Шайлообек Дүйшеев
айткандай чымын-чиркей, курт-
кумурскалар, өсүмдүктөр, бүт
баарынын жашоого акысы бар!

* Жыйынтык:

*

көрдүм

*

билдим

*

уктум

Баалоо: өзүн өзү баалоо.

Үй тапшырмасы. Атмосферанын булганышы экологиялык проблемалар. «Келечекте дүйнө жүзү, сенин шаарың» сүрөт тартуу.